

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 3 października 2014 r. powód Skarb Państwa – Naczelnik (...) Urzędu Skarbowego Ł. w Ł. skierowanym przeciwko R. D. wniósł o zasądzenie od pozwanej kwoty 60.000 zł wraz z należnymi odsetkami liczonymi od dnia następnego po dniu doręczenia odpisu pozwu tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną powodowi na skutek rozporządzenia przez pozwaną zabudowaną nieruchomością składającą się z działki oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), położonej w Ł. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą o numerze (...), na mocy umowy sprzedaży zawartej w formie aktu notarialnego z dnia 1 lipca 2014 r. Rep. (...) pomiędzy pozwaną a B. S.. (pozew k. 2-7)

W odpowiedzi na pozew z dnia 12 marca 2015 r. pozwana R. D. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jej rzecz od strony powodowej kosztów procesu. Pozwana podniosła, że toczy się przed Sądem Okręgowym w Łodzi postępowanie, sygn. akt I C 913/14, w którym powód domaga się uznania wobec Skarbu Państwa – Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego Ł. bezskuteczności czynności prawnej w postaci ugody sądowej zawartej przez dłużnika M. D. z R. D. w dniu 14 marca 2013 r. Pozwana przyznała, że wierzyciel względem, którego czynność prawna dłużnika została uznana za bezskuteczną, może być chroniony na zasadach ogólnych, pod warunkiem jednak, że istnieje rozstrzygnięcie w przedmiocie uznania czynności prawnej za bezskuteczną. Zdaniem pozwanej skoro na dzień wniesienia pozwu w niniejszej sprawie, brak jest wyroku wydanego w sprawie IC 913/14 w oparciu o art. 527 k.c., kształtującego prawo, to brak jest podstaw do stwierdzenia, że w chwili zbycia nieruchomości przez R. D. osobie czwartej, istniały okoliczności przesądzające o dokonaniu czynności prawnej ze szkodą dla powoda w znaczeniu czynu wypełniającego znamiona deliktu. Pozwana wskazała, że próba uzyskania odszkodowania na podstawie art. 415 k.c. nie ma żadnych podstaw, bowiem wniesiona przez powoda do Sądu Okręgowego skarga pauliańska wyczerpała na obecną chwilę jego roszczenie.

Pozwana zarzuciła nadto, że żądanie powoda nie znajduje uzasadnienia także, co do jego wysokości. Wskazała, że kwota odszkodowania, jakiej domaga się powód obejmuje 60 000 zł, czyli sumę odzwierciedlającą cenę, za jaką została sprzedana cała nieruchomość. Pozwana podnosiła, że tak ustalona wysokość roszczenia nie ma żadnych podstaw prawnych faktycznych, bowiem była ona współwłaścicielką ww. nieruchomości w 1/2 części, a w wyniku zniesienia współwłasności przydzielono jej całą nieruchomość z obowiązkiem spłaty za nabyty udział w 1/2 własności nieruchomości. Dlatego w ocenie pozwanej ewentualna szkoda mogłaby wynosić, co najwyżej 30.000 zł. Na marginesie pozwana oświadczyła, że jedynym celem, jakim kierowała się przy sprzedaży nieruchomości, było uposażenie jej dzieci, a nie ucieczka z majątkiem w związku z obawą przed egzekucją.

Powódka wskazała również, że jej działanie polegające na sprzedaży przedmiotowej nieruchomości, którą mocą ugody sądowej nabyła od M. D. nie było bezprawne. Jako właścicielka nieruchomości miała, bowiem pełne prawo do jej zbycia – nie była adresatką żadnego zakazu, który nie pozwałaby jej na rozporządzenie własnym majątkiem wedle uznania. Pozwana podniosła, że odpis pozwu został doręczony nie jej, a T. S., którego pozwana nie zna i który nie był upoważniony do odbioru korespondencji w imieniu pozwanej. Pozwana twierdziła, że w konsekwencji przesłanka winy po jej stronie nie zachodzi. (odpowiedź na pozew k. 37-41)

W piśmie procesowym z dnia 27 kwietnia 2015 r. powód podtrzymał swoje stanowisko w sprawie, modyfikując jedynie swoje twierdzenia, co do daty, w której pozwana dowiedziała się o treści pozwu. W miejsce 23 czerwca 2014 r. powód wskazał 25 czerwca 2014 r. – jako dzień, w którym pełnomocnik pozwanej adw. K. A., umocowana przez pozwaną w dniu 24 czerwca 2014 r. do reprezentowania jej interesów w sprawie I C 913/14, wykonała kserokopie akt tej sprawy, w tym pozwu wraz z załącznikami. Powód podniósł, że powyższą okoliczność pozwana przyznała w toku postępowania w sprawie I C 913/14. Powód wywodził, że okoliczności te wskazują na to, że pozwana w dacie rozporządzenia nieruchomością знаła treść pozwu, w tym wniosku o zabezpieczenie powództwa i jako osoba dorosła i samodzielna, mając pełną świadomość konsekwencji prawnych, usunęła majątek nadający się do egzekucji, a nabyty na podstawie czynności prawnej, która pokrzywdziła wierzyciela publicznoprawnego. Zbycia nieruchomości dokonała, zatem w celu pokrzywdzenia wierzyciela, co uzasadnia jej odpowiedzialność na podstawie art. 415 k.c.

W dalszej kolejności powód podniósł, że pozwana zbyła nieruchomości osobie zaprzyjaźnionej po zaniżonej cenie (co jest okolicznością przyznaną przez pozwaną w toku postępowania i C 913/14), a zatem odpowiada także za różnicę między rzeczywistą wartością rynkową nieruchomości a wartością, za jaką zbyła ją kosztem wierzyciela. Gdyby, bowiem do zbycia nie doszło, powód mógłby zaspokoić się ze składnika majątkowego, który wyszedł z majątku dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela. W ocenie pozwanego w niniejszej sprawie ma także znaczenie fakt, że przedmiotowa nieruchomość jest przeznaczana na cele komercyjne i przynosi pożytki prawne, zaś pozwana nadal wraz z mężem korzystają z nieruchomości wynajmując ją od nabywcy. Powód zaznaczył, że wysokość szkody w sposób minimalny wyznaczyła kwota 60.000 zł zawarta w akcie notarialnym, bowiem szkoda powoda wynosi nie mniej niż 60.000 zł. Powód zaprzeczył także twierdzeniom pozwanej, jakoby powództwo o zapłatę w niniejszej sprawie było przedwczesne z uwagi na to, że powód nie udowodnił przesłanek ze skargi pauliańskiej, wskazując, że w sprawie I C 913/14 Sąd Okręgowy w dniu 16 marca 2015 r. wydał wyrok, którym uznał za bezskuteczną wobec Skarbu Państwa ugodę sądową z dnia 14 marca 2013 r. zawartą przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi. (pismo procesowe powoda z dnia 27.04.2015 r. k. 83-87)

W piśmie procesowym z dnia 4 kwietnia 2016 r. strona powodowa rozszerzyła żądanie pozwu o odszkodowanie za szkodę o kwotę 19.000 zł i wniosła ostatecznie o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kwoty 79.000 zł z tego tytułu wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 60.000 zł od dnia następnego po dniu doręczenia pisma z dnia 30 września 2014 r. (3 października 2014 – data złożenia pisma w Sądzie) do dnia zapłaty oraz ustawowymi odsetkami od kwoty 19.000 zł od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanej wydanej w niniejszej sprawie w dniu 9 lutego 2016 r. opinii biegłego sądowego z zakresu szacunku nieruchomości do dnia zapłaty (data konkretyzacji roszczeń powoda – k. 209). Powyższe stanowisko w sprawie powód podtrzymał w piśmie procesowym z dnia 9 czerwca 2016 r. (pisma procesowe powoda: z dnia 4.04.2016 r. k. 208-210 i z dnia 9.06.2016 r. k. 225-228)

Ustosunkowując się do powyższych twierdzeń powoda, pozwana w piśmie procesowym z dnia 22 czerwca 2016 r. podtrzymała wniosek o oddalenie powództwa oraz twierdzenia, że opinia z zakresu wyceny nieruchomości przez biegłego sądowego wydana w niniejszej sprawie na wniosek powoda jest nieprzydatna, ponieważ o wartości przedmiotowej nieruchomości decyduje jej wartość realna wyrażona w umowie sprzedaży. Na rozprawie w dniu 17 października 2016 r. pełnomocnik pozwanej cofnął wniosek o jej przesłuchanie, wniósł o pominięcie dowodu z zeznań pozwanej, zaproponował zawarcie ugody na kwotę liczoną od połowy wartości nieruchomości. (stanowisko pozwanej [adnotacja 00:01:13] k. 260a.)

W dalszym toku postępowania strony popierały swoje stanowiska w sprawie. (protokół z rozprawy z dnia 4 stycznia 2017 r. k. 211)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Pozwana R. D. i M. D. są małżeństwem. Od dnia 23 stycznia 1998 r. małżonkowie pozostają w ustroju rozdzielności majątkowej. (okoliczności bezsporne; akt notarialny k. 131-135)

Skarbowi Państwa – Naczelnikowi (...) Urzędu Skarbowego Ł. w Ł. przysługują wobec M. D. wierzytelności z tytułu zobowiązań podatkowych w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz podatku od towarów i usług wraz z należnymi według norm przepisanych odsetkami oraz kosztami egzekucji, stwierdzone tytułami wykonawczymi o numerach: (...) z dnia 25 kwietnia 2012 r. (stwierdzający należności za marzec i czerwiec 2010 r. oraz grudzień 2011 r.), (...) z 9 sierpnia 2012 r. (stwierdzający należności za 2011 r.), (...) z dnia 4 grudnia 2012 r. (stwierdzający należności za wrzesień 2012 r.), (...) z dnia 14 marca 2013 r. (stwierdzający należności za grudzień 2012 r.), (...) z dnia 20 maja 2013 r. (stwierdzający należności za grudzień 2012 r.), które według stanu na dzień 10 marca 2014 r. opiewały łącznie na kwotę 76.934,91 zł. Wierzyciel wzywał dłużnika do zapłaty należności stwierdzonych opisanymi wyżej tytułami wykonawczymi, które to działania nie przyniosły rezultatu. (okoliczność bezsporna; tytuły wykonawcze oraz upomnienia i wezwania do zapłaty wraz z potwierdzeniami doręczeń: k. 16 – 47 – w załączonych aktach sprawy I C 913/14)

Przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi pod sygn. akt II Ns 564/13 toczyło się postępowanie o podział majątku wspólnego z wniosku R. D. i M. D.. W postępowaniu tym w dniu 14 maja 2013 r. strony zawarły ugody sądową, na mocy, której małżonkowie zgodnie ustalili, że w skład ich majątku wspólnego wchodzi zabudowana nieruchomość położona w Ł. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), o wartości 60.000 zł. Ugoda tą małżonkowie dokonali podziału ich majątku wspólnego w ten sposób, że nieruchomość opisaną w pkt. 1 ugody otrzymała na wyłączną własność R. D. ze spłatą na rzecz M. D. w kwocie 30.000 zł. Z kolei M. D. potwierdził, że przed zawarciem ugody otrzymał od R. D. kwotę 30.000 zł tytułem spłaty. R. D. oświadczyła w ugodzie, że wyraża zgodę na dalsze korzystanie przez M. D. z powyższej nieruchomości dla celów prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem budynku warsztatowego, natomiast M. D. zobowiązał się, że w okresie wykorzystywania tej nieruchomości będzie ponosił koszty jej utrzymania. Małżonkowie zgodnie oświadczyli, że zawarta ugoda wyczerpuje wszystkie ich roszczenia z tytułu podziału majątku wspólnego. (ugoda sądowa k. 75-75v.)

Powód Skarb Państwa – Naczelnik (...) Urzędu Skarbowego Ł. w Ł. w pozwie z dnia 5 czerwca 2014 r. skierowanym przeciwko R. D. wniósł o uznanie czynności prawnej – ugody sądowej zawartej przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w dniu 14 marca 2013 r., mocą, której dłużnik – M. D. oraz pozwana R. D. dokonali podziału ich majątku wspólnego w ten sposób, że zabudowaną nieruchomość składającą się z działki oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) położonej w Ł. przy ul. (...), objętej księgą wieczystą o numerze (...), nabyła na wyłączną własność pozwana R. D. ze spłatą na rzecz dłużnika M. D. w kwocie 30.000 zł, za bezskuteczność wobec Skarbu Państwa – Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego Ł. w Ł., któremu przysługują stwierdzone tytułami wykonawczymi o numerach: (...) z dnia 25 kwietnia 2012 r., (...) z 9 sierpnia 2012 r., (...) z dnia 4 grudnia 2012 r., (...) z dnia 14 marca 2013 r., (...) z dnia 20 maja 2013 r. - wierzytelności wobec M. D. z tytułu zobowiązań podatkowych w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz podatków od towarów i usług wraz z należnymi według norm przepisanych odsetkami oraz kosztami egzekucji. Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą akt I C 913/14. W punkcie 2 pozwu strona powodowa wniosła o udzielenie w trybie art. 730 § 1 oraz art. 755 § 1 pkt 2 k.p.c. zabezpieczenia roszczenia powoda poprzez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania przez pozwaną R. D. zabudowanej nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...), jak również poprzez nakazanie wpisania do księgi wieczystej ostrzeżenia o ustanowionym zakazie. (pozew w załączonych aktach sprawy I C 913/14 – k. 2-11)

Odpis pozwu w sprawie I C 913/14 został wysłany R. D. na wskazany przez powoda w pozwie adres: Ł. ul. (...). Odbiór przesyłki potwierdził własnoręcznym podpisem T. S. w dniu 23 czerwca 2014 r. (potwierdzenie doręczenia w załączonych aktach sprawy I C 913/14 – k. 70)

R. D. upoważniła adw. K. A. do przejrzania i wykonania fotokopii akt sprawy I C 913/14. Kopia pełnomocnictwa została złożona do akt I C 913/14 w dniu 25 czerwca 2014r. Tego samego dnia udostępniono pełnomocnikowi pozwanej akta w celu zapoznania się z nimi i sporządzenia fotokopii. (pełnomocnictwo i potwierdzenie wykonania fotokopii w załączonych aktach sprawy I C 913/14 – k. 69 i k. 71)

W dacie wytoczenia przez Skarb Państwa – Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego Ł. w Ł. powództwa przeciwko R. D. w sprawie I C 913/14, była ona jedyną właścicielką nieruchomości przy ul. (...) w Ł.. (odpis zupełny z księgi wieczystej w załączonych aktach sprawy I C 913/14 – k. 104-116)

W dniu 1 lipca 2014 r. R. D. zawarła umowę sprzedaży, na podstawie, której zbyła zabudowaną nieruchomość składającą się z działki oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) położoną w Ł. przy ul. (...), objętą księgą wieczystą o numerze (...) na rzecz B. S.. Umowa została sporządzona przed notariuszem i zarejestrowana w Rep. A pod numerem (...). Strony określiły w umowie cenę nieruchomości na kwotę 60.000 zł i wskazały, że kupujący zapłacił ją pozwanej przelewem na rachunek bankowy w dwóch transzach: w dniu 1 lipca 2014 r. – przelał kwotę 40.000 zł, a 2 lipca 2014 r. – kwotę 20.000 zł. (akt notarialny k. 8-9; potwierdzenia przelewów k. 145)

W dniu 31 grudnia 2014r. J. D. złożyła w Urzędzie Skarbowym Ł. zeznanie podatkowe dotyczące otrzymania od R. D. kwoty 20.000 zł. (zeznanie podatkowe k. 71--74)

W dniu 3 lutego 2015r. pozwana uiściła na konto Urzędu Skarbowego Ł. kwotę 313 zł tytułem podatku od darowizny. (potwierdzenie przelewu k. 56)

W dniu 16 marca 2015 r. w sprawie I C 913/14 o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną zapadł wyrok, którym Sąd Okręgowy w Łodzi uznał za bezskuteczną wobec Skarbu Państwa reprezentowanego przez Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego Ł. – ugodę zawartą przed Sądem Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w dniu 14 marca 2013 r. w sprawie II Ns 564/13 w zakresie podziału majątku wspólnego małżonków D., w wyniku, którego R. D. otrzymała na wyłączną własność przedmiotową nieruchomość położoną w Ł. przy ulicy (...) ze splatą na rzecz M. D. kwoty 30.000 zł – w celu ochrony wierzytelności przysługującej powodowi od M. D. w łącznej kwocie 76.934,91 zł, stwierdzonej tytułami wykonawczymi o numerach: (...) z dnia 25 kwietnia 2012 r., (...) z 9 sierpnia 2012 r., (...) z dnia 4 grudnia 2012 r. , (...) z dnia 14 marca 2013 r. oraz (...) z dnia 20 maja 2013 r. Powyższy wyrok jest prawomocny od dnia 25 listopada 2015r. (wyrok i kopia postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności ze stwierdzeniem daty prawomocności w załączonych aktach sprawy Sądu Okręgowego w Łodzi o sygn. I C 913/14 – k. 204 i k. 317)

Przedmiotowa nieruchomość jest zabudowana niepodpiwniczonym jednokondygnacyjnym murowanym budynkiem warsztatowym realizowanym, jako obiekt tymczasowy i wzniesionym na podstawie pozwolenia na budowę udzielonego na okres czasowy – jako prowizorium do 31 grudnia 2000 r. Po upływie tego terminu na właścicielu ciążył obowiązek jego rozbiórki. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Ł. po 2000 r. nie zarejestrował postępowania administracyjnego dotyczącego rozbiórki budynku.

Wartość rynkowa nieruchomości stanowiącej przedmiot umowy sprzedaży z dnia 1 lipca 2014 r. – działki numer (...), położonej w Ł. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą o numerze (...), zabudowanej jednokondygnacyjnym budynkiem warsztatowym (usługowo – produkcyjnym) na dzień 1 lipca 2016 r. wynosiła 79.000 zł. (opinia biegłego sądowego z zakresu szacunku nieruchomości k. 131 – 201)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach sprawy I C 913/14, których wiarygodności żadna ze stron nie kwestionowała. Wartość rynkową nieruchomości na dzień jej sprzedaży przez pozwaną Sąd ustalił w oparciu o opinię biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości.

Ustalając stan faktyczny Sąd pominął następujące dokumenty: umowę pożyczki z dnia 1 kwietnia 2010r. (k. 44), wezwanie do zapłaty skierowane do K. O. (k. 45), fakturę nabycia pojazdu (k. 46), pisma M. D. skierowane do Naczelnika Urzędu Skarbowego i odpowiedzi, jakie otrzymywał (k. 48 – 50, 54), nakazy zapłaty (k. 51 – 53), wyrok (k., 65) jako niemające znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył:

Osoba trzecia, która przez czynność prawną z dłużnikiem dokonana w złej wierze w rozumieniu art. 527 § 1 k.c. uzyskała korzyść majątkową, a następnie korzyść tę zbyła, nie tylko może być pozwana przez wierzyciela pauliańskiego, ale wręcz musi być pozwana i musi zostać wydany przeciwko niej prawomocny wyrok zasądający zapłatę, jeśli wierzyciel zamierza urealnić swoją do dłużnika wierzytelność z majątku osoby trzeciej. W każdym razie, mimo pozbycia się przez osobę trzecią przedmiotu czynności prawnej z dłużnikiem nie przestaje ona być wobec wierzyciela odpowiedzialna za to, że wierzyciel nie mógł się zaspokoić z majątku dłużnika. Odpowiedzialność ta może przybrać formę znoszenia przez osobę trzecią egzekucji z jej majątku na zaspokojenie wierzyciela (taka sytuacja została wyraźnie unormowana w art. 532 k.c.), ale może też wyrażać się w formie zapłaty przez osobę trzecią odpowiedniej kwoty, która - w razie odmowy może być przedmiotem dochodzenia przed sądem na podstawie art. 415 k.c. lub art. 409 k.c., a następnie egzekucji z majątku osoby trzeciej (wyrok SN z dnia 3 lutego 2005r. w sprawie II CK 412/2004, Lex 359437)

Wyrok sądu w sprawie ze skargi pauliańskiej uwzględniający powództwo stanowi materialnoprawną przesłankę powstania po stronie osoby trzeciej obowiązku takiego zachowania się, które pozwala wierzycielowi na uzyskanie tego, na co mógł liczyć w przypadku realizacji wierzytelności z majątku dłużnika. W razie odpłatnej czynności, podlegającej

względemu ubezskutecznieniu, powyższy obowiązek osoby trzeciej znajduje uzasadnienie zarówno w koncepcji czynu niedozwolonego (art. 415 k.c.), jak i w koncepcji bezpodstawnego wzbogacenia (art. 409 k.c.).

Osoba trzecia, działająca w złej wierze, może być postrzegana, jako współwinna wyrządzenia wierzycielowi szkody przez udaremnienie mu możliwości zaspokojenia się z majątku dłużnika, względnie, jako wzbogacona w stosunku do wierzyciela bezpodstawnie jego kosztem o przedmiot lub wartość, które, jako służące pokrzywdzeniu wierzyciela, nie powinny być znaleźć się w jej majątku i ze zwrotem, których powinna się liczyć. Wyzbycie się przez osobę trzecią ww. przedmiotu lub wartości, niczego w kwestii jej odpowiedzialności nie zmienia. Wprawdzie zaspokojenie się wierzyciela w wyniku egzekucji skierowanej do majątku osoby trzeciej nie jest w takiej sytuacji możliwe, ale oznacza to jedynie niemożność skorzystania przez wierzyciela z określonego sposobu przymuszenia osoby trzeciej do wyrównania straty wynikłej z pozbawienia wierzyciela możliwości egzekwowania wierzytelności od dłużnika. Nie oznacza natomiast, że osoba trzecia zostaje zwolniona z odpowiedzialności wobec wierzyciela.

Po zbyciu przedmiotu czynności prawnej z dłużnikiem osoba trzecia nie przestaje być współsprawcą szkody wierzyciela ani nie może się zasłaniać zarzutem, że nie jest już wzbogacona. Szkoda, która powstała m.in. w wyniku jej nagannego działania, nadal istnieje i nadal osoba trzecia znajduje się w sytuacji, o której mowa w art. 409 k.c. Sprawia to, że wierzyciel może poszukiwać ochrony przed niewypłacalnością dłużnika przez bezpośrednie żądanie zasądzenia od osoby trzeciej sumy, jaką by pozyskał w wyniku egzekucji prowadzonej z majątku dłużnika. Warunkiem sine qua non jest w tym przypadku uprzednie uzyskanie przez wierzyciela prawomocnego wyroku, w którym czynność prawna osoby trzeciej z dłużnikiem zostanie uznana wobec niego za bezskuteczną. Wyrok taki ma charakter konstytutywny i nie może go zastąpić przesłankowe ustalenie bezskuteczności w procesie przeciwko osobie trzeciej o zapłatę.

Wierzyciel występujący ze skargą pauliańską nie ma obowiązku wskazania sposobu, w jaki zamierza skorzystać z wyroku uwzględniającego powództwo. Uprawnienie do egzekucji z majątku osoby trzeciej wynika wprost z ustawy (art. 532 k.c.). Natomiast, co do żądania zapłaty, to nie ma przeszkód, aby wierzyciel, obok zaskarżenia czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, wystąpił przeciwko osobie trzeciej także o zasądzenie na jego rzecz odpowiedniej kwoty. Może też z powołaniem się na prawomocny wyrok uwzględniający powództwo o ubezskutecznienie wytoczone przeciwko osobie trzeciej wystąpić z odrębnym powództwem o zapłatę. Dlatego też nie budzi wątpliwości uprawnienie Skarbu Państwa do wystąpienia w jednym czasie, (choć w dwóch odrębnych postępowaniach) z żądaniem: uznania zaskarżonej ugody sądowej z dnia 14 marca 2013 r. za bezskuteczną wobec niego, jako wierzyciela (w sprawie I C 913/14) i zasądzenia (w niniejszej sprawie) od R. D. kwoty, którą powód utracił, przez to, że nie może zaspokoić się z tego składnika majątku, który był przedmiotem zaskarżonej ugody sądowej, ponieważ pozwana wyzbyła się go ze swego majątku na mocy umowy sprzedaży z dnia 1 lipca 2014 r.

W niniejszej sprawie powód ostatecznie żądał zasądzenia od powódki kwoty 79.000 zł odpowiadającej wartości rynkowej nieruchomości, ustalonej na dzień 1 lipca 2014 r. z tytułu deliktu, w związku z którym doznał szkody, nie może, bowiem zaspokoić swojej wierzytelności w stosunku do M. D..

W sprawie I C 913/14 ze skargi pauliańskiej, zapadł już wyrok uwzględniający żądanie powoda poprzez uznanie za bezskuteczną wobec niego ugody sądową z dnia 14 marca 2013 r. Wyrok ten jest prawomocny, a więc jako taki rozstrzyga o kwestii prejudycjalnej roszczenia odszkodowawczego - pozwala na badanie zasadności roszczenia powoda wobec R. D..

Sąd ustalił, że powodowi, jako wierzycielowi przysługują względem M. D. wierzytelności z tytułu zaległości w zapłacie podatków od osób fizycznych oraz towarów i usług, stwierdzone przedłożonymi przez powoda administracyjnymi tytułami wykonawczymi. W sprawie I C 913/14 powód wykazał, że dłużnik nie posiada żadnego majątku i egzekucja wobec niego okazała się bezskuteczna. W niniejszej sprawie powód miał obowiązek wykazać, że pozwana z własnej winy w celu uniemożliwienia egzekucji roszczenia wyrządziła wierzycielowi szkodę, a szkoda ta pozostaje w normalnym związku przyczynowo - skutkowym z jej zachowaniem.

W pojęciu winy, w szerokim znaczeniu, mieści się element obiektywny (przedmiotowy), rozumiany, jako bezprawność zachowania oraz element subiektywny (podmiotowy, wina w ścisłym znaczeniu) wyrażający się w możliwości

postawienia sprawcy zarzutu podjęcia negatywnej decyzji – co do przewidywania i woli - odnoszącej się do czynu bezprawnego i jego skutków. Bezprawność zachowania polega na przekroczeniu mierników i wzorców wynikających zarówno z wyraźnych przepisów, zwyczajów, utartej praktyki, jak i zasad współżycia społecznego. Bezprawnym zachowaniem się będzie, więc takie, które stanowi obiektywne naruszenie określonych reguł postępowania, czyli będzie sprzeczne z obowiązującym porządkiem prawnym. Przez „porządek prawny” rozumie się nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, ale również nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych, czyli zasad współżycia społecznego. Przyjmuje się, że bezprawność w rozumieniu reżimu deliktowego jest efektem ogólnego, normatywnego zakazu, skutecznego erga omnes, niewyrządzania sobie nawzajem szkody (wyrok SN z dnia 22 września 1986 r., IV CR 279/86, LEX nr 530539, wyrok SN z dnia 10 października 1997 r., III CKN 202/97, OSNC 1998, nr 3, poz. 42)

Sąd ustalił, że pozwana w dniu 25 czerwca 2014r. zapoznała się z treścią pozwu ze skargi pauliańskiej i zawartym w nim wnioskiem o zabezpieczenie powództwa poprzez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania przedmiotowej nieruchomości. Oznacza to, że z tą datą najpóźniej dowiedziała się o wierzytelnościach z tytułu zaległości podatkowych przysługujących powodowi względem M. D., jak również o bezskuteczności egzekucji. Mimo to, wbrew temu, że powinna się liczyć z uwzględnieniem przez Sąd powództwa podjęła decyzję o sprzedaży nieruchomości. Zdaniem Sądu wiedza pozwanej o działaniu dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela oraz wiedza o toczącym się przeciwko dłużnikowi postępowaniu egzekucyjnym uzasadnia żądanie zasądzenia od pozwanej odszkodowania na podstawie art.415 k.c. Dalsze zbycie przez pozwaną w świetle posiadanej przez nią wiedzy – nieruchomości nabytej od dłużnika uniemożliwiło, bowiem powodowi uzyskanie zaspokojenia z tego składnika majątkowego po tym, jak wszedł on do majątku pozwanej.

W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości wina w postaci umyślności działania R. D. w zachowaniu polegającym na uniemożliwieniu przeprowadzenia egzekucji z nieruchomości przy ul. (...). Niewątpliwym jest, że świadome umożliwienie uniknięcia zaspokojenia wierzyciela poprzez wyzbycie się majątku jest działaniem bezprawnym - sprzecznym z zasadami współżycia społecznego, tj. z dobrymi obyczajami oraz zasadami uczciwości i lojalności. Naganna postawa powodująca przejęcie odpowiedzialności za pokrzywdzenie sprowadza się do tego, że znając charakter czynności, pozwana zdecydowała się na jej dokonanie. U podstaw tego stanowiska leży, bowiem przekonanie, że osoba uczciwa w obrocie, wiedząc o możliwym skutku czynności prawnej, nie powinna jej finalizować (por. M. Pyziak-Szafnicka: Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika, Dom Wydawniczy ABC 1995, str. 129).

Powyzsze okolicznosci uzasadniają stwierdzenie, że szkoda, jakiej doznał powód pozostaje w normalnym związku przyczynowo - skutkowym z zachowaniem pozwanej, która poprzez sprzedaż nieruchomości uniemożliwiła powodowi skuteczne zaspokojenie jego wierzytelności z majątku dłużnika i tym samym spowodowała szkodę.

Powód żądał zasądzenia kwoty 79.000 zł odpowiadającej wartości rynkowej całej nieruchomości na dzień 1 lipca 2014r. Żądanie tylko w części zasługiwało na uwzględnienie, bowiem wyrok uwzględniający powództwo oparte na art. 527 k.c. upoważnia wierzyciela do zaspokojenia się jedynie z przedmiotu lub prawa, które stanowiły uprzednio własność dłużnika i w wyniku czynności uznanej za bezskuteczną wobec wierzyciela, weszły do majątku osoby trzeciej, nie zaś z całego majątku tej osoby. Jeżeli w wyniku uwzględnienia skargi pauliańskiej uznany został za bezskuteczny podział majątku wspólnego w zakresie nieruchomości dokonany przez małżonków po wcześniejszym skutecznym zniesieniu wspólności ustawowej małżeńskiej, to w świetle art. 532 k.c. oznacza to, że wierzyciel może zaspokoić się jedynie z udziału w tej nieruchomości, jaki przed podziałem należał do dłużnika, a nie z całej nieruchomości. Niekwestionowane i skuteczne zniesienie przez R. i M. D. wspólności ustawowej w 1998r. doprowadziło, bowiem do tego, że nieruchomość stała się ich współwłasnością w częściach ułamkowych – po 1/2 części. W wyniku podziału majątku wspólnego dłużnik – M. D. przeniósł na małżonkę – R. D. własność jedynie swego udziału w nieruchomości, a zatem prawem, które w wyniku tej czynności wyszło z jego majątku i weszło do majątku pozwanej, był jedynie jego udział we współwłasności nieruchomości, a nie cała nieruchomość, w której pozostały udział należał do małżonki dłużnika – pozwanej (por. postanowienie SN z 7.04.2011r. IV CSK 375/10 Legalis 429258). Z uwagi na to, że wyrok stwierdzający bezskuteczność podziału majątku wspólnego w zakresie nieruchomości upoważnia wierzyciela jednego

z małżonków do zaspokojenia się jedynie z udziału, jaki przed podziałem miał ten małżonek we współwłasności nieruchomości, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 39.500 zł (tj. $79.000 : 2 = 39.500$). W pozostałym zakresie żądanie powoda w zakresie należności głównej podlegało oddaleniu.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. Powód żądał zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 60.000 zł od dnia następnego po dniu doręczenia pisma z dnia 30 września 2014 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 19.000 zł od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanej wydanej w niniejszej sprawie w dniu 9 lutego 2016 r. opinii biegłego sądowego z zakresu szacunku nieruchomości do dnia zapłaty. Zważyć jednakże należy, że w sprawie o uznanie czynności dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela za bezskuteczną (art. 527 i nast. k.c.) dopiero data prawomocnego wyroku zapadłego w takiej sprawie stwarza sytuację prawną wymagalności długu. Orzeczenie, bowiem zapadłe w takiej sprawie ma charakter konstytutywny (por. wyrok SN z 3 czerwca 1982r. III CRN 105/82 Legalis nr 23189). Obowiązek świadczenia pieniężnego „został nałożony” na pozwaną dopiero z uprawomocnieniem się wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie I C 913/14 o uznanie za bezskuteczną ugody sądowej. Wyrok ten został wydany w dniu 16 marca 2016 r., a z dniem 25 listopada 2015 r. stał się prawomocny i od tej daty należało zasądzić odsetki od kwoty 39.500 zł. Sąd Okręgowy z urzędu uwzględnił również zmianę sposobu wyliczania odsetek z tytułu opóźnienia za okres od 1 stycznia 2016r., która wynikała z nowelizacji art. 481 k.c. poprzez zróżnicowanie odsetek ustawowych i odsetek ustawowych za opóźnienie. W pozostałym zakresie roszczenie powoda o odsetki nie zasługiwało na uwzględnienie.

Biorąc pod uwagę to, że każda ze stron wygrała sprawę w 50%, Sąd na podstawie art.100 zd. 1 k.p.c. zniósł koszty zastępstwa procesowego między stronami oraz zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 702,34 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych (tj. $2595,32 : 2 = 1297,66$ $2000 - 1297,66 = 702,34$). Powód, bowiem w toku postępowania uiścił zaliczkę w kwocie 2000 zł na poczet wynagrodzenia biegłego wynoszącego 2595,32 zł (kwota 595,32 zł została wypłacona tymczasowo z funduszu Skarbu Państwa).

Wobec rozszerzenia w toku procesu żądania pozwu, Sąd w punkcie 4 wyroku ustalił wartość przedmiotu sporu na kwotę 79.000 zł, a opłatę sądową na kwotę 3950 zł. Na podstawie art. 113 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 r., Nr 1025 ze zm.) Sąd w punkcie 5 wyroku nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 2570,32 zł tytułem kosztów sądowych od uwzględnionej części powództwa (tj. 1975 zł tytułem opłaty sądowej oraz 595,32 zł tytułem kosztów opinii biegłego).